

ISABEL BANAL I XIFRÉ

Roma caminada

A principis d'octubre de l'any 2013 vaig arribar a la ciutat de Roma per passar-hi sis mesos; m'havien concedit la beca de l'Academia de España en Roma.

El projecte que havia de desenvolupar s'anomenava *Tutta Roma: Contemplando instantáneas*. Vaig fer servir un mètode de treball molt concret i pausat: consultar i llegir guies turístiques sobre la ciutat, visitar els llocs ressenyats, romandre-hi i observar, tot fent dibuixos i anotacions. Posteriorment, una vegada a l'estudi, esborrar les pàgines del bloc i arxivar les restes de goma.

El resultat van ser cent vint pots plens de restes de goma i etiquetats amb el nom de cada indret. Alguns estaven molt plens, els llocs més visitats, i altres no tant. En alguns, les restes eren molt fosques; en altres, més clares, depenent del tipus de dibuixos o textos. Aquests es van ubicar dins una petita estança de fusta de 190 × 150 × 210 centímetres amb tres fileres de lleixes. L'interior estava pintat de blanc i l'exterior era el conglomerat que s'usa allà per revestir monuments, per tapar quan es fan obres o restauracions.

En tot el procés em va acompanyar una citació de la poeta polonesa Wisława Szymborska: «Viatgem més ràpid, més sovint, més lluny / per bé que en compte de records en tornem amb fotos».

En aquest anar i venir des de la plaça de San Pietro in Montorio fins a la Roma que tenia als peus (l'Academia està ubicada al Janícul, on hi ha una vista espectacular), i en aquest passejar i anar coneixent la ciutat, els terres dels carrers i places es van anar impregnant de la meva mirada.

Isabel Banal i Xifré (Castellfollit de la Roca, 1963) és artista visual i professora a l'Escola Mas-sana (Centre d'Art i Disseny) de Barcelona

En el seu treball estan sempre presents la idea de paisatge i la seva representació, així com una mirada al món rural, els vincles i confrontacions amb la realitat urbana i la vida quotidiana

Procés de la

pedres de basalt,
carrers irregulars
i al mateu petit,
com a la Rocca, on
s'observa, també,
diferents fragments
i procediments del
ent-als diferents.

Es prega no tocar.
Se prega no tocar.
Please do not touch.

LUNGOTT

NEVER

A black and white photograph of a stone wall. The stones are irregularly shaped and arranged in a roughly grid-like pattern. The mortar between the stones is light-colored and textured. The word "PIA" is printed in large, white, serif capital letters across the middle of the wall. The letters are slightly blurred and appear to be overlaid on the image. The overall texture is rough and aged.

PIA

ZZA

A black and white photograph of a stone wall. The wall is composed of irregular, roughly rectangular stones of varying sizes and textures, set in a light-colored mortar. The stones have a rough, pitted surface. Overlaid on the right side of the image is the word "PIAZZ" in large, white, bold, sans-serif capital letters. The letters are slightly shadowed, giving them a three-dimensional appearance as if they are floating or attached to the wall. The overall composition is a close-up, focusing on the texture of the stone and the contrast of the white text.

PIAZZ

ZALE

SOCAL

WATA

BOOK

SAI

ITA

CIRCONVA

LLAZIONE

D'aquí en van sorgir dos nous treballs amb el títol de *Tots els camins porten a Roma*. Aquesta frase feta, que encara utilitzem, reminiscència de l'Imperi romà.

Tots dos tenen com a protagonista la llamborda que pavimenta tota la ciutat. El nom que rep és *sampietrino* (aparentment perquè es va fer servir per primera vegada a la plaça de San Pietro). Els *sampietrini* són de basalt, negres i brillants, i encara que només veiem una de les seves cares, la polida pel frec de passos i rodes, és una pedra tallada, amb una forta presència objectual. Aquests terres irregulars i per on a voltes resulta difícil transitar em remetien insistentment al meu poble, Castellfollit de la Roca, situat damunt d'una cinglera basàltica provinent de les colades de lava dels volcans de la zona d'Olot. Al poble hi ha una pedrera de basalt, on també els picapedres van fer moltes llambordes. A més, l'antic camí empedrat per accedir a Castellfollit també és un rastre de la presència dels romans a la Península.

Entre moltes altres lectures que em van acompanyar a Roma, hi havia el llibre de poemes que Rafael Alberti va escriure a l'exili, quan vivia al barri del Trastevere, amb un títol ben suggeridor, *Roma, peligro para caminantes*, i on podia llegir: «Trata de no mirar sus monumentos, / caminante, si a Roma te encaminas. / Abre cien ojos, clava cien retinas, / esclavo siempre de los pavimentos».

Tots els camins porten a Roma I està formada per setze peces d'escaiola realitzades a partir d'un motllo d'un *sampietrino* real. En cadascun s'hi ha gravat una paraula, que correspon als diferents tipus d'espai de trànsit que hi ha actualment a Roma: *via, vicolo, viale, piazza, piazzale, corso, largo, borgo, ponte, lungotevere, circonvallazione, rampa, clivo, salita, passeggiata, scalinata*.

Tots els camins porten a Roma II és igualment una col·lecció de setze peces, en aquest cas fulls de paper de 100 × 70 centímetres, on amb el procediment del *frotage* vaig anar recollint fragments de superfícies dels carrers de Roma.

Un cop localitzada la porció del terra on podria treballar més o menys tranquil·la, el netejava amb un raspall i hi fixava el full de paper blanc. Amb una barra de grafit molt tou començava a passar-hi per sobre fregant amb força. A poc a poc anaven emergint els quadrats dels *sampietrini*. L'operació durava unes hores fins a obtenir el to fosc i brillant que tenen els carrers i que el grafit proporciona. També les mans quedaven ben negres.

Posteriorment, ja al taller, al dibuix hi escrivia (esborrant amb una goma) els diferents tipus de vies que hi ha a la capital italiana (esmentades abans). Acabava, doncs, el treball altre cop amb una goma d'esborrar a les mans...

Mentre damunt la taula n'hi reposava una de blanca comprada a la botiga dels Musei Capitolini, on hi ha escrit: «Errare humanum est». I al seu costat, la fotocòpia d'una intervenció feta per Stalker/Osservatorio Nomade el 25 de febrer del 2008: escriure, amb el caminar per l'entramat del centre de Roma, la paraula *lentezza*. ◀